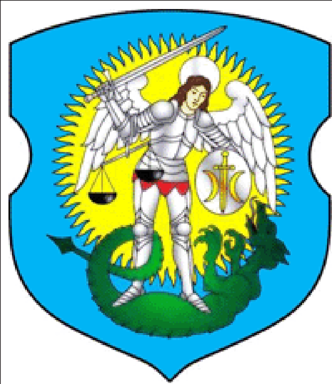

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№3 (312) ЛЮТЫ 2022 ГОД

ЭКАНОМІКА

ЧАМУ ШУМІЛІНЦЫ НЕ КУПЛЯЮЦЬ ЗЯМЛЮ?

Варта разабрацца ў праблеме будаўніцтва ўласнага жылля ў нашым раёне. І ўсё ж такі, чаму ў сельскай мясцовасці ШумілінШчыны не купляюць зямельныя ўчасткі пад індывідуальнае будаўніцтва?

Спецыялісты землеўпарадкавальных службаў райвыканкамаў з розных рэгіёнаў краіны падзяліліся назіраннем: уладальнікамі ўласнага жылля ў апошнія гады часцей за ўсё імкнуцца стаць маладыя сем'і. Вывучэнне праблемы пачалі з Шуміліна. Ад Віцебска наша раённае мястэчка аддзяляе ўсяго 40 кіламетраў. Для тых, хто марыць жыць у ціхім прыгожым месцы, але побач з буйным мегаполісам, такі варыянт цалкам рэальна можа падысці. Аднак ці ёсць ахвочыя будавацца ў вёсцы?

Так, вольных участкаў у раёне пад будаўніцтва індывідуальнага жылля – звыш 430, аўкцыённых, размешчаных у прывабных месцах, – каля 70. Надзелаў дастаткова, але жадаючых няма, – падзялілася сваімі назіраннямі начальнік аддзела землеўпарадкавання Шумілінскага райвыканкама Наталля Лук'янава.

Тэндэнцыя зніжэння попыту на ўчасткі захоўваецца на працягу некалькіх гадоў. У чым справа? Спецыялісты звязваюць гэта не з адсутнасцю жадання абзаводзіцца ўласным жыллём, а з дарагоўляй будаўніцтва. Пыл астуджаюць умовы. Напрыклад, здаць дом у эксплуатацыю за восем гадоў. Не кожны рызыкне ўвязацца ў будоўлю з абмежаваннем па тэрмінах. Іншая справа, калі б банкі выдзялялі льготныя крэдыты на гэтыя патрэбы, моладзь бы больш ахвотна будавалася.

Так, перспектыва выдзялення зямельнага надзела памерам з гектар можа зацікавіць пэўныя кругі, разважаюць землеўпарадчыкі. Ідэя магла б прыжыцца ў тых населеных пунктах, якія, скажам так, не дацягваюць да аўкцыёну. Відавочна, што ў раёне толькі два чалавекі ў мінулым годзе ўзялі ўчасткі для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі, кожны плошчай каля 20 сотак. Адзін з іх – у Шуміліне. Пік будаўніцтва быў гадоў дзесяць таму, калі практыкавалі льготнае крэдытаванне. Цяпер моладзь будуе ў асноўным кватэры, – канстатавалі чыноўнікі ў Шумілінскім райвыканкаме.

У іншых раёнах Віцебскай вобласці сітуацыя падобная: чэргаў на будаўніцтва індывідуальнага жылля няма.

Ян Вайтовіч

КУЛЬТУРА

ЗАВАЯВАЛА БРОНЗУ Ў ГЕРМАНІІ

Юная піяністка з Шуміліна заваявала бронзу на міжнародным конкурсе ў Германіі.

Гэта прэстыжны міжнародны конкурс піяністаў, які з'яўляецца членам Фонду Алінка-Аргерыха (міжнароднай асацыяцыі фартэпіянных конкурсаў) і праходзіць пры падтрымцы кіравання горада Гайленкірхен (Германія). Творчыя спаборніцтвы праходзілі ў рэжыме анлайн і складаліся з двух тураў. У фінале конкурсу бралі ўдзел каля 60 музыкантаў з 24 краін. Акрамя Беларусі былі прадстаўлены Кітай, Расія, Карэя, Іспанія, Турцыя, Вялікабрытанія, Аўстрыя, Канада, ЗША і інш.

Піяністы спаборнічалі ў сваёй узроставай катэгорыі. Марыя Скарынава канкурыравала з музыкамі 12-14 гадоў. Выпускніца Шумілінскай ДШМ, якая займаецца музыкай з 6 гадоў, падрыхтавала і выканала для еўрапейскага конкурсу найскладанейшую праграму з твораў Пракоф'ева, Скрабіна, Шапэна, Баха, Чэрні, Чайкоўскага і Капусціна. Сёння рэпертуар юнай піяністкі складае дзве з паловай гадзіны, таму для ўдзелу ў конкурсах ёй ёсць з чаго выбіраць.

Гэта не першая прэстыжная ўзнагарода Марыі. Пачатак года прынёс ёй дыплом лаўрэата І ступені міжнароднага шматжанравага фестывалю-конкурсу "Прызванне" (Масква - Санкт-Пецярбург). Марыя ўжо другі год займаецца ў школе практыкі пры Наваполацкім дзяржаўным музычным каледжы па класе фартэпіяна ў Галіны Касяк і па тэорыі музыкі ў Наталлі Кандрацюк. Талент юнага музыканта дапамагаюць развіваць вопытныя дырыжоры Віцебскай вобласці, сярод якіх выкладчыкі Наваполацкага і Віцебскага музычных каледжаў і кіраўнік сімфанічнага аркестра Віцебскай абласной філармоніі.

Юную выканаўцу падтрымліваюць яе бацькі, таксама прафесійныя музыканты, настаўнікі яе роднай школы. Марыя тройчы атрымлівала прэмію абласнога Савета дэпутатаў і была ўзнагароджана заахвочвальнай прэміяй па падтрымцы таленавітай моладзі Прэзідэнта Беларусі. Шумілінская школьніца марыць стаць добрым музыкантам-выканаўцам. Для дасягнення гэтай мэты ў яе ёсць талент, працавітасць, усебаковая падтрымка навакольных. Наперадзе ў будучай зоркі яшчэ шмат перамог і дасягненняў.

vitvesti.by

Пераклад з расейскай рэдактара

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ГРАМАДСТВА

МІТЫНГ-РЭКВІЕМ ДА ДНЯ ПАМЯЦІ

У Шуміліне прайшоў мітынг-рэквіем, прысвечаны Дню памяці “воінаў-інтэрнацыяналістаў”, то бок беларусаў Шумілінщчыны, якія прымалі ўдзел у апошняй савецкай вайне.

На мерапрыемства сабраліся ўдзельнікі баявых дзеянняў у Афганістане, прадстаўнікі мясцовых уладаў, грамадскіх арганізацый, а таксама працоўных арганізацый і прадпрыемстваў Шумілінщчыны. Акцыя праходзіла каля стэлы у гонар тых воінаў-землякоў, што загінулі, “выконваючы воінскі абавязак ў мірны час”, калі была БССР. Гістарычная памяць захвала, як 33 гады таму апошні савецкі салдат па мосце праз раку Аму-Дар'ю вярнуўся ў родную краіну. Вайна, якая доўжылася больш за 9 гадоў скончылася. Яна ўнесла жыцці больш за 15 тысяч савецкіх салдат, у тым ліку 771 беларуса.

Старшыня Віцебскага аблсавета Уладзімір Цярэнцьеў у сваёй прамове адзначыў, што ў Афганістане “воіны-інтэрнацыяналісты выканалі свой абавязак перад Радзімай, перад грамадствам, перад сям'ёй, абаранілі інтарэсы сваёй краіны”, “выканалі свяшчэнны воінскі абавязак”. Аднак, пра тое, што няма ў свеце нічога страшней за вайну і даражэй за мір, казаў і ўдзельнік афганскай вайны, старшыня раённай арганізацыі «Саюз ветэранаў вайны ў Афганістане» маёр у адстаўцы Мікалай Шчарбіцкі. І гэта зараз, які ніколі актуальна.

Старшакласнікі СШ №1 райцэнтра паставілі лампадкі да стэлы з імёнамі Андрэя Скобава, Віктара Угнявёнка, Пятра Чуркіна, Івана Сокалава — шумілінцаў, якія загінулі ў Афганістане. Удзельнікі мітынгу ўшанавалі памяць воінаў-інтэрнацыяналістаў хвілінай маўчання і ўсклалі кветкі да стэлы воінам-землякам.

Каб памяталі.

Пра тую “неаб'яўленую вайну” на асабістым доследзе распавёў шумілінец Алега Безгіна, бо Афганістан стаў часткай лёсу, калі яго

Баявыя паплечнікі на плашч-палатцы данеслі да верталёта, які даставіў параненага ў Кабул, у шпіталь. Асабістая памяць мае ўласцівасць беражліва захоўвацца і перадаецца з пакалення ў пакаленне.

Далёкі травень 1987 года. Выпускнік Лужаснянскага тэхнікума Алег Безгін быў прызваны на тэрміновую вайсковую службу. Колькі радасці і гонару было ў хлопца, калі даведаўся, што будзе дэсантнікам. “У наш час не пайсці ў армію для хлопца было ганьбай, распавядае Алег. Калі ты не быў у арміі, ты не мужчына, на цябе глядзелі з нейкай пагардай. А тут вайсковая эліта, 103-я паветрана-дэсантная брыгада. Гэта была мара любога хлопца. Тым больш я ў Віцебску ў ДТСААФ скокаў з парашутам”.

Праўда, паслужыць у Віцебску Алегу Безгіну не прыйшлося. Яго і яшчэ 29 салдат з Віцебскай вобласці накіравалі ў Фергану, у вучэбны цэнтр. Тут на працягу 6 месяцаў рыхтавалі да баявых дзеянняў, прычым рыхтавалі афіцэры, якія мелі баявы вопыт на афганскай зямлі. Стральба ў гарах і горныя пераходы, мінна-выбуховыя работы і вялікая фізічная нагрузка. Як успамінае Алег, вельмі хацелася піць, ад смагі выратоўвала толькі гарбата з вярблюджай калючкі, смак якой мужчына добра памятае і сёння.

Дзень нараджэння ў шпіталі ў Ленінградзе.

У верасні 1987 года накіроўваюць у Афганістан – Алег трапляе ў Кабул, у полк на аэрадроме. “Нам далі месяц на акліматызацыю, бо высакагор'е, бракуе кіслароду. Калі ў вучэбцы 10 кіламетраў без праблем на марш-кідках прабягалі, то тут адзін кіламетр даваўся з цяжкасцю”.

У задачу Алега Безгіна ўваходзіла суправаджэнне калон. Іх БТР ішоў першым, яны шукалі міны, размініравалі падыходы, дарогі». І вось падчас аднаго з размініраванняў Алег Безгін падарваўся. Сябры на плашч-палатцы данеслі да верталёта, які даставіў параненага ў Кабул, у шпіталь, дзе адразу зрабілі аперацыю.

Цікава, калі прыйшоў у прытомнасць, што адразу папрасіў? Сала! Хаця сам хлопец яго з дзяцінства не любіў і не еў. Гэта мне пазней медсястра яму сказала, што была вялікая страта крыві. А затым

быў шпіталь пры Ваеннай акадэміі ў Ленінградзе, дзе Алегу зрабілі некалькі аперацый. І шпіталь у Мінску. Як у Ленінградзе, так і ў Мінску параненых вельмі часта наведвалі маці, чые дзеці загінулі ў Афганістане.

На цягніку са сталічнага шпіталя прыехаў Алег Безгін у Шуміліна. Адразу пайшоў да маці. Праўда, гэтага часу хапіла, каб сябры даведаліся пра яго прыезд і сустрэлі на машыне. Так пачалося мірнае жыццё Алега. Але да цяперашняга часу гэтыя раны не загаіліся.

Алесь Шумскі

СПОРТ

ПАДЛЁДНАЯ ЛОЎЛЯ ЎДАЛАСЯ

Каманда аматараў рыбнай лоўлі Шумілінскага лягсаса прыняла актыўны ўдзел у спаборніцтвах на прыазёрах.

У выхадныя дні на возеры Шэвіна ў вёсцы Малыя Лётцы прайшлі спаборніцтвы па падлёднай лоўлі рыбы сярод каманд лясной галіны Віцебскай вобласці «Зімняя рыбалка-2022».

На гэты раз арганізатарамі мерапрыемства выступілі Шумілінскі лягсас і Віцебская абласная арганізацыя Беларускага прафсаюза работнікаў лесу і прыродакарыстання.

У выніку каманда Шумілінскага лягсаса, якую прадстаўлялі заядлыя рыбаловы Міхаіл Лісейцаў, Аляксандр Юдаў, Ілья Бабаеў і Антон Вірко, заняла прызавое трэцяе месца. Напрыканцы мерапрыемства ўсіх удзельнікаў спаборніцтваў Шумілінскі лягсас пачаставаў салдацкай кашай, прыгатаванай на палявой кухні, а затым дырэктар прадпрыемства Аляксандр Лабынцаў уручыў заахвочвальныя прызы.

Алесь Прыбярэжны

ГРАМАДСТВА

НОВАЯ СУПОЛКА ВЕТЭРАНАЎ

У нашым раёне з’явілася новая суполка – грамадскае аб’яднанне па захаванні і развіцці традыцый ветэранаў пагранічных войск «Памежнікі Шуміліна».

Памежнікі Шуміліншчыны разам з прадстаўнікамі «Саюза афіцэраў», «Саюза ваенных маракоў Беларусі» і «Дэсантнага Шумілінскага брацтва». 2021 год, аграгарадок Светласельскі.

Былых памежнікаў не бывае, арганізацыя існавала і раней, расказалі старшыня аб’яднання Аляксей Цімафееў і яго намеснік Пётр Несцярэнка. Так, ужо больш за дваццаць год 28 мая на Дзень памежніка яны збіраюцца разам. Для гэтага абралі месца каля абеліска ў аграгарадку Светласельскі, дзе з часам устанавілі свае сімвалы – памежныя слупы. Займела суполка і свой уласны сцяг, пад якім 28 мая ходзіць на плошчы Перамогі ў Віцебску ўся вобласць (бо ў іншых яшчэ няма сцягаў).

Тым не менш афіцыйны статус арганізацыя атрымала толькі сёлета. І гэта надае ветэранам памежнай службы гонару і жадання мацаваць сваё аб’яднанне. Галоўнае, кажа Аляксей Цімафееў, каб далучыліся ўсе, хто служыў у памежных войсках: і сівыя ветэраны, і маладыя хлопцы, якія толькі закончылі службу. Заявіць пра сябе можна асабіста ці праз сацыяльныя сеткі, напрыклад, «Аднакласнікі», дзе ёсць група «Памежнікі Шуміліна».

М. Амбросаў

АГРАПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС

НЯМА МАЛАКА - НЯМА ГРОШАЙ!

Сярэдні надой ад каровы летась у Шумілінскім раёне склаў усяго 2277 кілаграм. І як адмоўны бонус да мізэрных надояў, яшчэ і іх мінус.

Няма малака – няма грошай. А калі няма грошай – дык не будзе і малака. Бадай што, мясцовыя кіраўнікі самі ж пра гэта гавораць, пры гэтым і невысокія паказчыкі апраўдваюць, падбіраючы ўсе магчымыя аргументы. На сённяшні дзень у спісе прычын лідзіруюць: цяжка вырашальнае кадравае пытанне і неспрыяльныя ўмовы надвор'я. Складваецца ўражанне, што неспрыяльнае надвор'е ў апошнія гады ўздейнічае на выключна гаспадаркі з невысокімі вытворчымі паказчыкамі.

Дырэктар КУСГП "Сіроцінскі" Шумілінскага раёна Мікалай Прыгодзіч згаджаецца, што паказчыкі ў жывёлагадоўлі невысокія, пры гэтым гаспадарка плацежаздольная і на гэтым робіць акцэнт:

“Так, надоямі пахваліцца не можам, ідзем на ўзроўні раёна. Няма ў нас перспектыўных сучасных комплексаў, высокапрадуктыўнай жывёлы, але збожжа хапае, па травяных кармах плюсуем, прадаем іншым сельгаспрадпрыемствам.”

Але можа маглі б мець значна больш прыбытку, калі б перасягнулі, напрыклад, 4 тысячы па сярэднім надою ад каровы? Мікалай Уладзіміравіч запэўнівае, што гэта наперадзе: прыйшлі маладыя спецыялісты, якія і дапамогуць палепшыць сітуацыю...

Першы намеснік старшыні Шумілінскага райвыканкама, начальнік упраўлення па сельскай гаспадарцы і харчаванні Руслан Яскевіч, характарызуючы існуючую сітуацыю ў галіне, згаджаецца: выхваляцца няма чым, апелюе ўсё тымі ж довадамі: дрэннае надвор'е, недабор збожжа, недахоп якаснага камбікорму. Калі ў гэты спіс дадаць чалавечы фактар, то вымалёўваецца зразумелая і, на жаль, бязрадасная карціна. І яшчэ: за апошнія 10 гадоў у гаспадарках не было маштабных будоўляў. Адзін пачаты аб'ект так і застаўся недабудаваным. Чаму? Адказ: няма грошай. А адкуль ім быць, калі няма малака – крыніцы стабільнага даходу? Замкнёнае кола...

У зносінах з кіраўнікамі гаспадарак высветлілася яшчэ адна прычына, якая тлумачыць зніжэнне прадуктыўнасці донага статка, – у асобных сельгаспрадпрыемствах часам прымянялася практыка асемянення нізкапрадукцыйных кароў насенным матэрыялам быкоў мяснoй пароды. Ці можна было чакаць ад наступнага нашчадства высокіх надояў? Пытанне рытарычнае.

У аблсельгасхарчы агучаную версію паспяшаліся абвергнуць. Колькасць падобных выпадкаў нязначна і на агульны вал малака сапраўды не ўплывае.

Дык навошта ж абнасеньвалі? Аказваецца, быў такі сэнс. Калі перахварэўшая першацялка доўгі час не пакрывалася, выкарыстоўвалі сперму мяснога быка, якая лепш прыжыўляецца ў такіх выпадках. Задача - захаваць карову, не дапусціць яе выбракоўвання. Атрыманы прыплод – у мясную жывёлагадоўлю. Што ж нягай так, але на малочнай ферме ад такіх кароў толку мала.

Як бы там ні было, працаваць над узнаўленнем статка ва ўзмоцненым рэжыме трэба ўсім сельгаспрадпрыемствам. Таму апраўданыя жывёлаводы ААТ «АграБаравінка» Шумілінскага раёна (гаспадарка перайшло ў падпарадкаванне АПА, створанага на базе Віцебскага мясакамбіната) ускладаюць вялікія надзеі на тэхнікаасеменатара, які прыязджае кожны дзень на працу з суседняга Бешанковіцкага раёна.

“Дысцыпліна ў працоўным калектыве, жорсткае выкананне тэхналогіі кармлення жывёл і догляду за імі - на гэтым робім акцэнт. Спадзяюся, па выніках ужо гэтага года зможам паказаць лепшы вынік, – адзначыў дырэктар Мікалай Рыбікаў.”

Ян Вайтовіч

КРЫМІНАЛ

ЗАРЭЗАЛА МУЖА ПАДЧАС СВАРКІ

Жудаснае забойства ў Мішкавічах падчас п’янай сваркі.

30 студзеня а 17-ай гадзіне ў дзяжурную часць Шумілінскага раённага аддзела ўнутраных спраў патэлефанавала жыхарка вёскі Мішкавічы. Жанчына паведаміла работнікам міліцыі, што забіла свайгомужа. На месца здарэння неадкладна выехала аператыўна-следчая група.

Як расказаў начальнік крымінальнага вышуку Шумілінскага РАУС Руслан Бруеў, да мужа і жонкі (1964 і 1966 гадоў нараджэння адпаведна) прыходзілі госці. Застолле не абышлося без спіртных напояў. А пасля таго, калі госці пайшлі дадому, паміж гаспадарамі завязалася сварка, у ходзе якой жонка нанесла мужу адзін удар нажом у вобласць сэрца. І гэты ўдар, на жаль, аказаўся для яго смяртэльным.

Цяпер супраць жанчыны ўзбуджана крымінальная справа па ч. 1 арт .139 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь «Забойства». Грамадзянка затрымана, зараз ёй пагражае пазбаўленне волі ад 6 да 15 гадоў.

Алесь Крупскі
па зводках УУС

ПЕРАСЛЕД

ДОКТАР ЗА КРАТАМІ

Вядомы сваёй праўдзівай грамадзянскай пазіцыяй па праблемах каранавіруснай пандэміі ў Беларусі, віцебскі доктар Уладзімір Мартаў цяпер правядзе за кратамі сем сутак.

Паводле паведамленняў «Народныя навіны Віцебска», былога загадчыка аддзялення анестэзіялогіі і рэанімацыі Віцебскай БХМД Уладзіміра Мартава 22 лютага затрымалі ў Лепельскім раёне, дзе ён адпачываў на лецішчы.

Пазней стала вядома, што 23 лютага, на падставе артыкула 24.23 КаАП лекара падвергнулі адміністрацыйнаму арышту на сем сутак. Правапарушэннем, прадугледжаным гэтым артыкулам, па словах жонкі доктара, суд палічыў выяву бел-чырвона-белага сцяжка на аватары Мартава ў сацсетках.

Блізкім Уладзіміра Мартава ўдалося перадаць яму неабходныя лекі.

Сяржук Крупскі

ШТРАФ ЗА СІМВОЛІКУ

Жыхара суседніх Бешанковічаў аштрафавалі за “Пагоню” на багажніку аўто, пільнасць праявілі віцебскія міліцыянты.

Паездка ў Віцебск па прадукты для жыхара Бешанковічаў завяршылася штрафам – пільныя міліцыянты абласнога цэнтра заўважылі на багажніку аўто «забароненую сімволіку».

Жыхар райцэнтра спыніў машыну на стаянцы ля крамы "Еўраопт" на маскоўскім праспекце. Яго жонка пайшла па пакупкі, а мужчына застаўся за рулём. Праз некаторы час ён заўважыў, што два міліцыянты фатаграфуюць багажнік легкавушкі.

Як аказалася, пільнасць праявілі супрацоўнікі Дэпартамента аховы МУС. У іх рапарце гаворыцца, што падчас патрулявання ля гіпермаркета, яны знайшлі на адным з аўтамабіляў забароненую сімволіку – герб Пагоня.

Мужчына запэўніваў сілавікоў, што налепку на яго аўто прычапіў нехта невядомы і ў іх прысутнасці зняў яе. Супрацоўнікі Бешанковіцкага РАУС пры аглядзе ўжо не знайшлі на аўтамабілі ніякай сімволікі.

На судзе жыхар райцэнтра таксама заявіў, што не ведае, хто размясціў налепку на ягонай машыне. Суд, аднак, прызнаў яго вінаватым у здзяйсненні правапарушэння, прадугледжанага часткай 1 артыкула 24.23 КаАП - парушэнне ўстаноўленага парадку правядзення пікетавання, здзейсненае ўдзельнікам масавага мерапрыемства. У выніку мужчыну аштрафавалі на 160 рублёў.

vitebsk.cc
Пераклад з расейскай рэдактара

АГРЭСІЯ

ПЕРЕГОВОРНЫЙ ПРОЦЕСС ИСПОЛЬЗОВАЛСЯ МОСКВОЙ ДЛЯ ПРИКРЫТИЯ ПЛАНОВ ВТОРЖЕНИЯ

Оно произошло — неожиданно и вероломно, как в 1941 году. Аналитик Павел Мацукевич пишет о последствиях российской агрессии для Беларуси. «Кремль не удосужился состряпать хотя бы хрупкую провокацию, а просто обвинил Украину в том, что она есть».

— Скажу откровенно: в моих раздумьях возможности масштабного вторжения РФ в Украину не находили разумных аргументов в свою пользу. Однако вторжение произошло — неожиданно и вероломно, как в 1941-м. Владимир Путин настаивает, что оно вынужденное и называет такие причины, что стыдно даже за него. Кремль не удосужился состряпать хотя бы хрупкую провокацию, а просто обвинил Украину в том, что она есть.

Оценивать агрессивные действия РФ с рациональной точки зрения сложно и, наверное, бессмысленно. Можно с моральной, а лучше с правовой. Хотелось бы, чтобы дошло до всех в Беларуси, что страна втянута в очень злое дело и молчать, а тем более оправдывать это, мягко говоря, неприлично.

Международная дипломатия оказалось не способной сдержать Россию. Очевидно, переговорный процесс использовался Москвой для прикрытия планов вторжения и прощупывания почвы — на что готов Запад, а на что нет. Пока Россию уговаривали не нападать на Украину, Кремль готовился к нападению, сливая ложные даты.

К сожалению, Запад не стал брать Украину под свою военную защиту, сформулировал только санкционный ответ на угрозу и начал поставлять оружие, которое, очень может быть, лишь подогрело агрессию Москвы.

Сложно сказать, как далеко простираются цели путинской России. Не исключено, что Кремль вознамерился сменить власть в Украине на прокремлевские силы. Вполне возможно после этого российские военные вернутся в РФ и Беларусь во избежание обвинений в оккупации, но не факт. Да-да, нужно свыкнуться с мыслью, что просто так из Беларуси они уже не уйдут.

Куда важнее, что этому вторжению противопоставит Запад. Пока, по всей вероятности, речь идет о жестком санкционном ответе. Он наверняка будет чувствительным для России (бедные — обеднеют), но замыслы Кремля важнее. В демократиях правительства думают о каждом, в России царь думает о важном. Пострадает бизнес, люди, но разве родину ГУЛАГа напугать отключенным СВИФТом?

Кремль наверняка оценивал возможные риски, но все равно пошел на вторжение, понимая, что привитое ложным патриотизмом население «стерпит-смирится» с вероятными невзгодами. Голоса несогласных заткнут милицейской дубинкой.

Энергетическая зависимость от РФ хорошо разъедает международную изоляцию. Есть и другая штука — даже самые жесткие из санкций с течением времени смягчаются, часто просто по мере смены правительств в западных странах. На Западе ротация политиков проходит каждые 4-5 лет, кому-то удается остаться у власти на два срока.

Значит, где-то в диапазоне 5-10 лет или около этого со всей вероятностью начнется смягчение. В России правят дольше и могут подождать и дождаться, когда Запад выступит инициатором возобновления диалога, как это было после российско-грузинской войны в 2008 году. В Кремле на это рассчитывают.

Во всей этой истории наиболее позорная роль у Беларуси. РФ развязала войну, поставив целью «денацификацию и демилитаризацию Украины», что в переводе на любой язык называется агрессией. Украина обороняется, защищает свою свободу, независимость, территорию, граждан, жизнь, поэтому ее война справедливая. За что «сражается» Беларусь на стороне агрессора?

Беларусь влезла не «за», а «из-за». Путинская Россия идет на поводу у своих целей и интересов. Беларусь идет тоже на поводу путинских. Лукашенко задолжал Кремлю и втянул нас в войну, предоставив территорию нашей страны для российских военных и вооружений и этим оформив соучастие в агрессии.

Беларусская территория была использована Россией для наступления на Украину. Лукашенко отрицает участие наших вооруженных сил в боевых действиях. Возможно, это и так, но где гарантии, что так и будет?

Из этой истории есть только один приличный выход — выход из войны. Это означает осудить агрессию и потребовать от руководства России немедленного вывода с территории Беларуси российских войск.

Лукашенко не может даже декларативно дистанцироваться от вторжения РФ в Украину. Хуже того, он обвинил в российской агрессии Киев. От бессилия что-ли.

Последствия соучастия Беларуси в нападении на Украину будут болезненными и морально, и материально. Экономический ущерб пока сложно калькулировать. На коротком историческом отрезке, наша страна определенно ощутит на себе воздействие новых санкций.

gazetaby.info

НОБЕЛЕЎСКІ ЛАЎРЭАТ

“ЧЫРВОНЫ ЧАЛАВЕК ЗНОЎ ПАДНЯЎСЯ І ДАЕ НАМ БОЙ. СПАДЗЯЮСЯ, АПОШНІ”

Нобелеўскі лаўрэат Святлана Алексіевіч аб тым, навошта Пуціну вайна, чаму ўдзел у ёй Беларусі — здрада і што будзе з Украінай далей.

Апошнія тыдні Святлана Алексіевіч уважліва сачыла за тым, што адбываецца ва Украіне, але яшчэ літаральна ўчора не магла сабе ўявіць, што пачнецца вайна і рэальныя баявыя дзеянні, піша dw.com. У пачатку лютага яна дыскутавала з пісьменніцай Гертай Мюлер і пераконвала яе, што «Пуцін не вар'ят» і не можа так паступіць. «Аказваецца, можа», — са шкадаваннем кажа нобелеўскі лаўрэат.

— У вас ёсць разуменне — навошта Пуціну вайна?

— Думаю, ён адчувае сябе Месіяй. Рэдкі чалавек можа застацца ва ўладзе так доўга і выстаяць перад яе спакусай, як, напрыклад, здолела Ангела Меркель. Пасля двух тэрмінаў пачынаецца адрыў чалавека ад рэальнасці, ён жыве ва ўласнай прасторы, якая выбудоўваецца з кавалкаў зносін са сваім асяроддзем. А такія людзі ў асноўным маюць зносіны з сілавікамі. Аляксандра Дугіна ў 1990-я, у часы дэмакратыі, лічылі маргіналам. А сёння гэта прыдворны філосаф Пуціна.

— Сёння Уладзімір Зяленскі звяртаўся не толькі да ўкраінскага народа, але і да расіян: заклікаў пратэставаць супраць вайны. Як думаеце, Расія прачнецца?

— У мяне вялікія сумневы. Магчыма, толькі калі з'явяцца першыя труны. Чамусьці здаецца, што загінулых будзе шмат.

Расійскаму народу патрэбны час. У яго цяпер нейкая анемія, ён быццам у летаргічным сне ад таго, што пераўжыў, ад таго, што многае не прагаворана ў грамадстве. А гэта так важна. Немцы кажуць і кажуць аб нацызме, хоць столькі гадоў прайшло. Ужо некаторыя нават выступаюць супраць: «колькі можна каяцца?» А яны каюцца і каюцца, паколькі, напэўна, не давяраюць чалавечай прыродзе. І гэта дае плён: у гэтым грамадстве прыемна жыць, улада знаходзіцца ў руках у разумнай большасці.

Хутчэй, людзі выйдуць і будуць пратэставаць у Германіі, Партугаліі, Іспаніі. Наконт расіян — не ведаю. З беларусамі больш зразумела: выйсці на вуліцу цяпер — значыць трапіць у турму, дзе над людзьмі жорстка здзекуюцца.

Святлана Алексіевіч мяркуе, што сёння пуцінская Расія ўяўляе сабой абражаную прыніжаную імперыю, а такія дзяржавы здольныя на страшныя дзеянні. Прыклад таму — нацысцкая Германія 1930-х гадоў.

— Тое, што мы сёння назіраем, — гэта 1930-я гады, калі да ўлады ў Германіі прыйшоў чалавек і сказаў: «Я падыму вас з каленяў, мы будзем вялікай дзяржавай». Пачынаў ён сапраўды гэтак жа: вяртаў «свае» землі — Судэты, тэрыторыю Польшчы. А потым пайшоў заваёўваць ўвесь свет. Па-мойму, так пачынаецца фашызм.

Цалкам зразумела, што Пуцін не спыніцца на бамбёжках Украіны, напэўна будуць акупаваныя ўкраінскія тэрыторыі, пачнецца доўгая партызанская вайна. Бо ўкраінцы не тыя людзі, якіх можна проста разагнаць.

Але яны не хацелі ваяваць і ўвесь час шукалі шляхі для перамоваў па Данбасе. Цяпер многія гатовыя абараняць сваю Радзіму. У цэлым, у мяне сёння нават не хапае слоў, каб зразумець тое, што адбылося і выразна пракаментаваць. Дарэчы, вырашыла, што кніга пра Беларусь не будзе заканчвацца толькі нашымі праблемамі. У ёй будзе выхад на вайну, на тое, што адбываецца. Што «чырвоны чалавек» не памёр — ён зноў падняўся і зноў дае нам бой. Спадзяюся, апошні.

На думку Святланы Алексіевіч, Лукашэнка ўсведамляе, што знаходзіцца ва ўладзе Пуціна, але ён не можа не падтрымаць Расію ў гэтай кампаніі: для яго гэта адзіны спосаб захаваць уладу і выжыць палітычна.

— Не думаю, што ён хоча ўдзельнічаць у вайне з украінцамі. Але ён будзе пастаўлены перад фактам. Яго абмыюць крывёю, як ён сам абмыў сваіх сілавікоў. Гэты прынцып усюды дзейнічае аднолькава. Яны ж не жывуць па законах дыпламатыі, грамадзянскай супольнасці. Гэта ўсё — не хочацца прамаўляць гэтыя словы — бандыцкія паняцці.

Калі я слухала лекцыю Пуціна пра памылкі Леніна, у мяне ўзнікла пытанне: дзе ён нахапаўся гэтай няпраўды, гэтых паўзнанняў, якія яму выклікала непісьменнае асяроддзе? Нібы Украіна — гэта неспадзяваная краіна з больш за 40 мільёнамі жыхароў. Хоць за сябе і сваю свабоду яна ваявала яшчэ з Кацярынай Другой.

— Украінцы сталі ворагамі з Расіяй калі не на стагоддзі, то дакладна на дзесяцігоддзі. Як у гэтай сітуацыі не пасварыць украінцаў і беларусаў, калі расійскія войскі прыйшлі ў тым ліку з тэрыторыі Беларусі?

— Пра гэта павінен думаць Лукашэнкі, калі ён называе сябе галоўнакамандуючым. Інакш гэтая разяўленая рана надоўга застанецца ў гісторыі. Украінцы апошнім часам перанеслі столькі выпрабаванняў і панеслі шмат ахвяр. Для іх удар ад Беларусі — гэта як удар у спіну, здрада. Нядаўна я глядзела рэпартаж журналістаў, якія гаварылі з людзьмі, якія жывуць на беларуска-ўкраінскай мяжы. «Што вы? Беларусы — нашы браты, яны ніколі не будуць у нас страляць», — сказалі ўкраінцы. І вельмі падобна адказвалі беларусы: «А што нам зрабілі ўкраінцы? Нічога». Простыя людзі разумнейшыя палітыкаў. Сёння нашы грамадства абагналі іх.

Украінцы вельмі горды народ — я ўсё дзяцінства правяла сярод іх. Што б яны цяпер ні рабілі — хадзілі па вуліцах, размаўлялі адзін з адным — над імі цяпер вайна. Але нават вайной гэта нельга назваць — гэта здрада, калі браты раптам усаджваюць у спіну нож. Я не думала, што сама магу апынуцца на вайне, калі ўвесь час разглядала яе збоку, нават калі была ў Афганістане. А цяпер мы на вайне.

Страшна ўявіць сабе, што будзе з людзьмі, якія будуць ваяваць. Яны ж думалі жыць у будучыні, а не ў мінулым...

(пераклад)

«Новы Час»

ДЗЕНЬ РОДНАЙ МОВЫ

РОДНАЯ МОВА: ГАНАРЫЦЦА, ВЕДАЦЬ, УЗБАГАЧАЦЬ

У кожнага народа ёсць хаця б адзін геніяльны твор — гэта яго мова (рэд. — так сказаў наш паэт Алесь Разанаў). **Выказванне, з якім нельга не пагадзіцца. Недарэмна ў свеце вось ужо больш за дваццаць гадоў адзначаецца Дзень роднай мовы... Той самай, што, па выразе Максіма Танка, сатканая ў нас «з легендаў і казак былых пакаленняў, з калосся цяжкога жытоў і пшаніц, з сузор'яў і сонечных цёплых праменняў, з грымучага ззяння бурлівых крыніц...».**

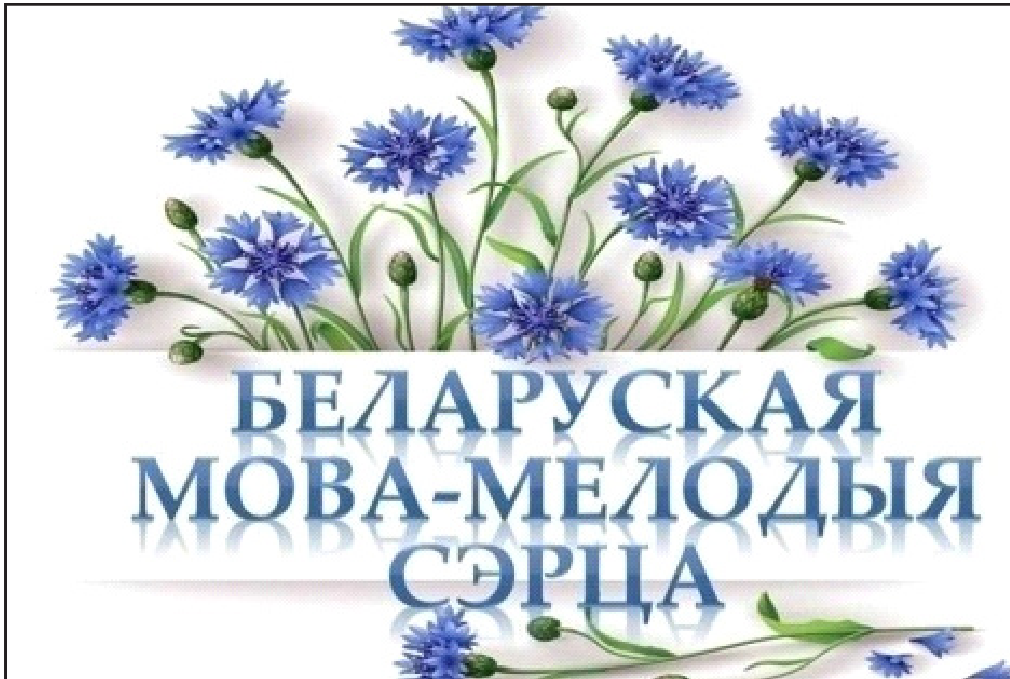

Час ідзе, змянілася вёска, якая традыцыйна лічылася захавальніцай слоўных скарбаў, з'явіўся інтэрнэт, які размывае ўсе наяўныя нормы і перакройвае свядомасць, дадалося эксперыментаў літаратараў... Як гэта паўплывала на беларускую мову? Разважаюць дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алесь Бадак, кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры медыялінгвістыкі і рэдагавання журфака БДУ Пятро Жаўняровіч і я, пісьменніца, рэдактар аддзела культуры «Звязды» Людміла Рублеўская.

Пра мову літаратурную і ўжытковую

Л. Рублеўская. Мова — адзіная жывая стыхія, але заўсёды існуюць побач мовы ўжытковая і літаратурная... А ёсць яшчэ і мова мастацкіх твораў. Як яны сёння адрозніваюцца? Калі на пачатку XX стагоддзя выпрацоўвалі нормы літаратурнай мовы, гэта быў вельмі складаны працэс. Напрыклад, выбіралі, гаворку якога рэгіёна ўзяць за ўзор. Сёння ж у кожнай мастацкай кнізе, лічыце, свой моўны канон... Можа, гэта і слушна?

П. Жаўняровіч: Літаратурная мова — прыкмета адукаванага чалавека. Але нярэдка класічныя мастацкія творы маюць уплыў дыялектаў, такім чынам, у Івана Пташнікава — адзін варыянт мовы, у Вячаслава Адамчыка — другі, у Івана Мележа — трэці... Увод у мову дыялектызмаў — пытанне адкрытае. Яны, з аднаго боку, папаўняюць мову, з другога — ці паўсюль іх можна выкарыстоўваць?

А. Бадак: Калі я працаваў у «Бярозцы» ў пачатку 1990-х, мы шмат эксперыментавалі з мовай... Ужывалі тарашкевіцу, прыдумлялі новыя словы... Не ведаю, як ставіліся да гэтага мовазнаўцы.

Л. Р.: Тады быў час, калі імкліва мянялася жыццё, у такія перыяды, думаю, кожны мае права зрабіць свой унёсак, узбагачаць мову як можа, а час непатрэбнае адсее. І не мовазнаўцы, а пісьменнікі мову ўзбагачаюць. І я за тое, каб як мага больш і цяпер дадавалася — новых слоў, формаў...

П. Ж.: Трэба ў літаратурнай мове трымацца нормы. Гэтак у Расіі абураліся — як гэта мы будзем выкарыстоўваць слова «кофе» толькі ў мужчынскім родзе? Але калі сёння ў інтэрв'ю чалавек кажа «вкусное кофе», гэтым паказвае сваю культуру маўлення. У нас жа няма законаў, як у той жа Францыі, калі праглядае СМІ спецыяльная камісія і штрафуе выданні за выкарыстанне непатрэбных англіцызмаў.

А. Б.: Адно, калі мы кажам пра формы слоў, скажам, «наагул» ці «наогул», і іншае, калі кажам пра дыялекты. У нас у выдавецтве ў серыі «Залатая калекцыя беларускай літаратуры» выйшаў том беларускага апавядання 1920–30-х гадоў. Мне ён цікавы словамі, многія з якіх проста забытыя. І важна, каб як мага болей такіх сакавітых слоў захавалася ў мастацкіх тэкстах, таму што носьбіты, на вялікі жаль, сышлі…У горадзе беларускамоўная інтэлігенцыя гаворыць менавіта на літаратурнай мове, і ў любым горадзе яна гучыць падобна... У той час як прыедзеш у вёску на Брэстчыне — пачуеш агромністую розніцу з мовай, на якой гавораць у вёсцы на Віцебшчыне.…

Пра крыніцы ўзбагачэння

П. Ж.: Так, мова — жывы арганізм, яна ўвесь час узбагачаецца. Сёння, напрыклад, з'явілася шмат новых слоў, звязаных з каранавірусам. Але ў апошнім акадэмічным слоўніку беларускай мовы 2012 года слова «каранавірус» няма. Расіяне выдаюць новы слоўнік раз на год, у нас дзесяць прайшло... Сярод крыніц узбагачэння мовы — дыялектызмы, гістарызмы. Калі ў 1990-х мы пісалі, што Францыск Скарына атрымаў званне бакалаўра, гэта слова было ў пасіўным складзе мовы. Сёння словы «магістр», «бакалаўр» вярнуліся ў актыўны ўжытак.

Л. Р.: Але ж ведаю выпадкі, калі словы і сёння адмыслова прыдумляюць ці адшукваюць, каб папулярызаваць.

П. Ж.: Можа, нейкія такія словы і прыжывуцца. Працэс сціскання мовы не спыніцца. Таму што мы ніколі не скажам сёння «пабягу на маршрутнае таксі», скажам: «на маршрутку». А Ірына Шкраба ў сваім слоўніку падае больш за дзве тысячы безэквівалентных слоў: «сёлета», «знічка», «палавець»... Вось дзе трэба браць багацце — з народнай мудрасці!

Л. Р.: Ва ўрыўку са свайго рамана, які ўзялі для ўсебеларускай дыктоўкі, я адмыслова пакінула слова «цікавостка», хоць тады гэта не было маім звычайным ужытковым словам. Вырашыла трохі падтрымаць распаўсюд гожага слоўца.

П. Ж.: Калі слова ўжывае ў сваіх творах некалькі пісьменікаў, яго спакойна можна браць у картатэку. Памятаю, як я аналізаваў Караткевічава слова «прыўкрасны». Адразу яго пераймалі тыя, хто меў адносіны да гістарычнай літаратуры.

Л.Р: Я, напрыклад.

П. Ж.: Потым, гляджу, слоўнік новых слоў ужо фіксуе гэтую лексему, хаця, напрыклад, шаноўны Алесь Каўрус выступіў за яе непрыняцце. Караткевіч на машынапісе «Зямлі пад белымі крыламі», дзе рэдактарам закрэслена слова «прыўкрасны», на палях піша: «Ёсць такое слова. Глядзі Раманава». Відаць, меў магчымасць чытаць тамы этнографа Раманава ў Кіеве, у нас жа тыя рарытэты згарэлі падчас вайны…

П. Ж.: Класіка павінна быць на першым месцы. Лепш, чым пісаў Янка Брыль, сёння напісаць вельмі цяжка. А некаторыя пісьменнікі пачынаюць, нібыта да іх ніхто не пісаў. Караткевіч жа казаў: мы ўсе быццам мазаіка — выцягні які каменьчык, няхай не самы значны, але ён займае сваё месца, і ўвесь узор разбурыцца.

А. Б.: Дзе ёсць Брыль і Купала, павінна быць і сучасная літаратура. Кожная маладая генерацыя працуе па-свойму, не паўтараючы папярэднікаў, не лепш і не горш. Параўноўваць класікаў XX стагоддзя з сённяшнімі пісьменнікамі — памылковы шлях.

Пра мову гістарычных твораў

…А. Б.: … Вялікую справу зрабіў Алесь Разанаў, калі пераклаў на сучасную мову творы беларускіх пісьменнікаў сярэднявечча. Мы не ведаем, што ёсць такая літаратура, бо не можам яе прачытаць.

П. Ж.: У беларускай мове засталіся элементы старaславянскай мовы, якіх у рускай няма. Напрыклад, дзеяслоўная форма плюсквамперфекта ў рускай мове ператварылася ў часціцу «было»: «он сказал было», «она сказала было». У беларускай мове — «сказаў быў», «сказала была», у залежнасці ад роду. Таму, калі ў беларускага аўтара каша ў галаве ў сітуацыі білінгвізму і ён думае і на адной мове, і на другой, так атрымліваецца і ў тэксце.

Л. Р.: Мы шмат прапусцілі, той жа перыяд рамантызму XIX стагоддзя, калі ў іншых культурах вербалізавалася і гераізавалася нацыянальная гісторыя. Дык няхай запозна — але ўсё запаўняецца.

А. Б.: Калі замест тарашкевіцы прынялі наркамаўку, праблем не ўзнікла, бо было шмат носьбітаў мовы. А я вось, як аўтар тэкстаў для песень, цяпер сутыкнуўся з тым, што спевакі, якія не вельмі добра ведаюць мову, вымаўляюць так, як напісана — «снег», «не ведаю», і мне даводзілася проста на партытуры дапісваць алоўкам у слове «снег» мяккі знак пасля «с» і пазначаць пераход «е» ў «я» перад націскам…

П. Ж.: І нагадваць, што носьбітаў беларускай мовы ў свеце намнога больш, чым той жа македонскай ці славенскай. І македонцы ці славенцы сваіх моў не саромеюцца.

А. Б.: У мове столькі таямніц... Мы неяк з Андрэем Федарэнкам размаўлялі, я пытаюся: «Як у вас называюць у вёсцы зялёныя парасткі цыбулі?» Ён кажа: «Стрэлкі...» — «А ў нас — пішчы». — «О, — кажа, — дык можа, адсюль пайшло «пішчом лезці»?

Л. Р.: Мову ніколі да канца не вывучыш. Увесь час адкрываеш для сябе новыя словы, формы, выразы. І я ўсё жыццё з задавальненнем раблю для сябе гэтыя адкрыцці.

(значна скарочана)

Людміла РУБЛЕЎСКАЯ
zviazda.by

АГРЭСІЯ

«ПОСЛЕДНИЙ РАЗ ЭТО БЫЛО РАНО УТРОМ 41-ГО...»

Почему за войну ответят все.

— Все, что я знаю об истории, говорит о том, что подобная авантюрная политика никогда не оставалась безнаказанной, — пишет на Эхе Москвы научный сотрудник University College London Владимир Пастухов. — Не вижу ни одного основания для того, чтобы история сделала именно в отношении Путина какой-то особый зигзаг и на этот раз было как-то иначе, чем обычно.

Ответит не Путин — ответят все. И те, кто хлопал, и те, кто просто стоял рядом открыв рот, но ничего не делал, и первые ученики, и двоечники. Это не ошибка Путина и не ответственность Путина. Это ошибка всей нации, в той степени, в которой о ней можно говорить в России, и ее ответственность. Бремя будет на всех.

Бумеранг вернется не быстро, но неотвратимо. Чем громче и веселее будет играть военный марш вначале, тем отвратительнее будет похоронный в конце, тем дольше и мучительней будет агония. Цена будет невероятно высокой, о которой страшно думать.

Это война уже проигравшего Путина. План был другим. Ждали капитуляции и западных послов. Загнали себя в угол, из которого не нашли выхода. Понятна мизансцена на шоу Совета безопасности. Да, это был сбор подписей кровью, чтобы никто не соскочил.

Фатальная недооценка Запада. Судят по текущим фрикам и думают, что это и есть Запад. Запад силен своим вторым институциональным слоем и в общем умеет объединяться против чужаков. Он видел в своей истории разных гуннов и умеет их готовить. Каждый раз, когда Россия выступала против единого Запада, это заканчивалось для нее катастрофой. Раскола Запада не произошло, а остановиться уже не смогли.

Даже если предположить, что операция закончится за несколько дней малой кровью и установлением в Киеве марионеточного режима, это ничего не меняет в горизонте 4-8 лет. Оккупация Украины, прямая или косвенная, станет удавкой на шее России. Западу тоже придется не сладко, но он выдержит. Это хуже, чем военное преступление — это военная авантюра. Нервный срыв элит.

Последний раз это было рано утром 41-го. Но тогда это не было делом рук братского народа. Тот страшный сон длился четыре года. Не настраивайтесь на быстрое пробуждение. И на этот раз утро наступит не завтра. Ночь будет долгой.

gazetaby.info

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 28.02.2022 у 16.15
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.